

Milieuvereniging Land van Cuijk

WELKOM

Landbouw & Natuur

Introductie “landbouw en natuur”

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Jan Jaap de Graeff) :

"Als je de natuur afknijpt, knijp je ook de mens af"

"Als dit zo doorgaat, eindigen we met een paar kraaien en brandnetels," waarschuwde emeritus hoogleraar ruimtelijke planning André van der Zande van Wageningen University deze week in *NRC*.

Minister vd Wal over stikstofprobleem: "Straks kunnen we geen schoon drinkwater meer uit de kraan krijgen".

Landbouw en Natuur

20 april 2022

Geert Verstegen

Land van Cuijk
schoon en verbonden

biodiversiteit

Waarom nu deze bijeenkomst?

- Nieuwe gemeente Land van Cuijk
- De Omgevingswet komt er aan

De Omgevingswet bundelt heel veel wetten en besluiten.

Participatie: u mag meepraten!

Hoe?

Dat bepaalt de gemeenteraad.

faciliteren

meebeslissen

co-productie

adviseren

raadplegen

informereren

BRUSSEL:

Rekening houden met:

1. voorzorg
2. preventief handelen
3. bronbestrijding
4. vervuiler betaalt.

Brussel EU over subsidie aan boeren:

- **Onvoldoende gezien de uitdagingen.**
- **Maak het meetbaar.**

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/rapporten/2022/04/05/list-of-observationsMaak>

Meepraten? Graag!

Inspraak zonder inzicht leidt tot
uitspraken zonder uitzicht

Engerlingen en emelten vernielen veld JVC Cuijk

CUIJK - Voetbalclub JVC Cuijk heeft grote last van engertingen en emelten. „De larven van de meikever en galpoortmug hebben ervoor gezorgd dat een van onze velden onbespeelbaar is geworden”, zegt accommodatiebeheerder Huub van der Cruijssen.

Herman Wissink 26-01-22, 11:00

MET stikstofoverschot

ZONDER stikstofoverschot

“heide” Staatsbossen

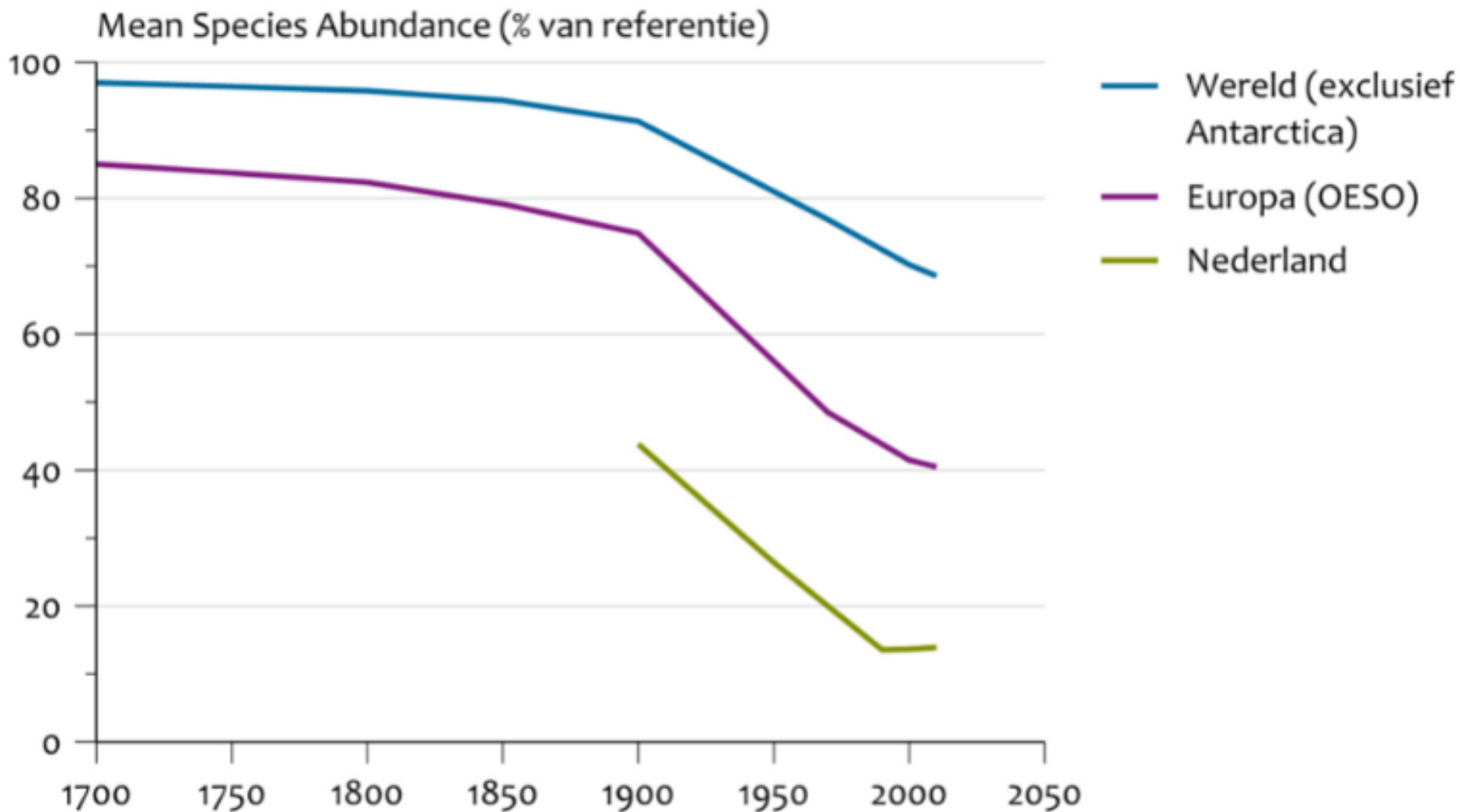

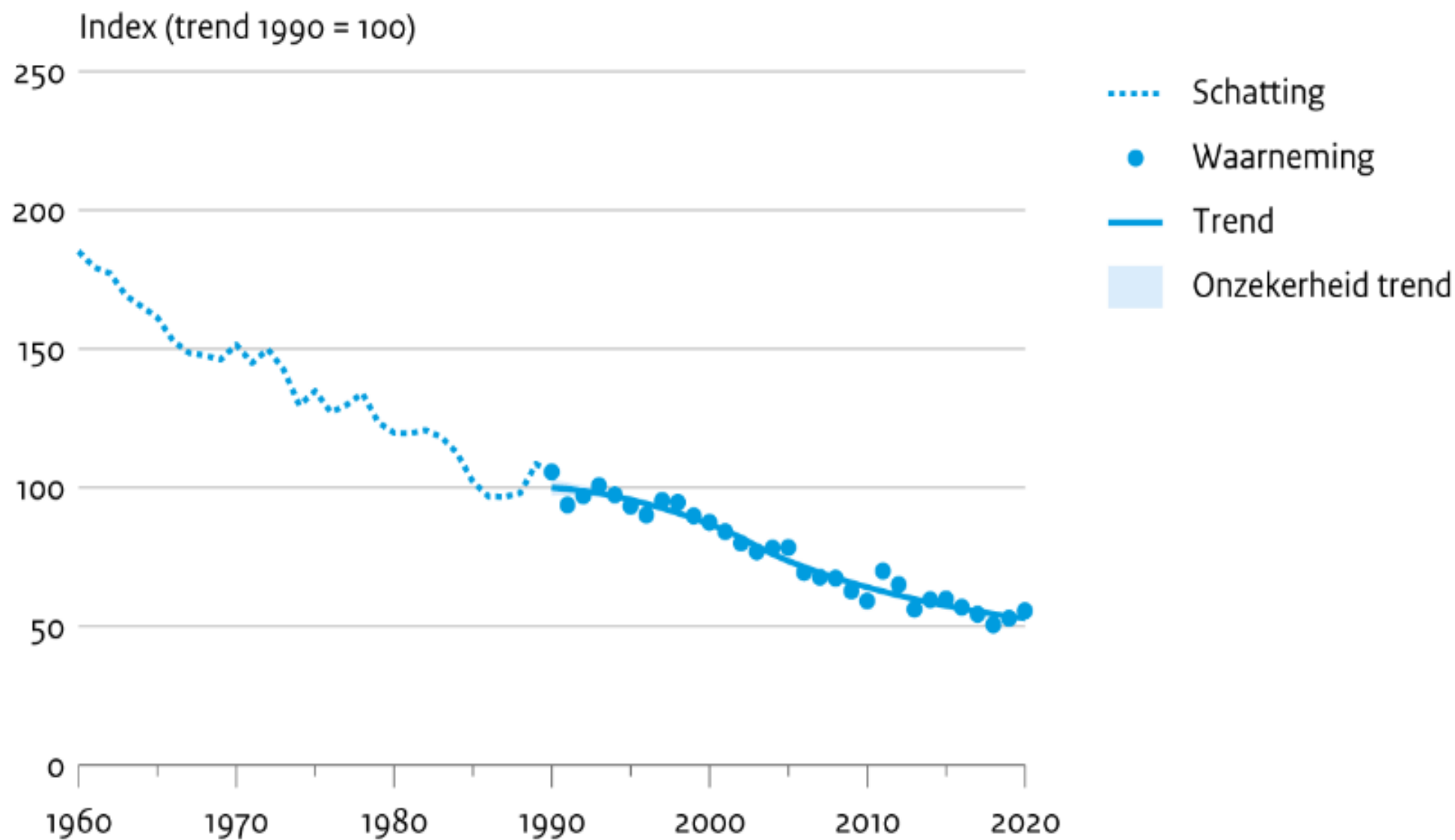

Biodiversiteit

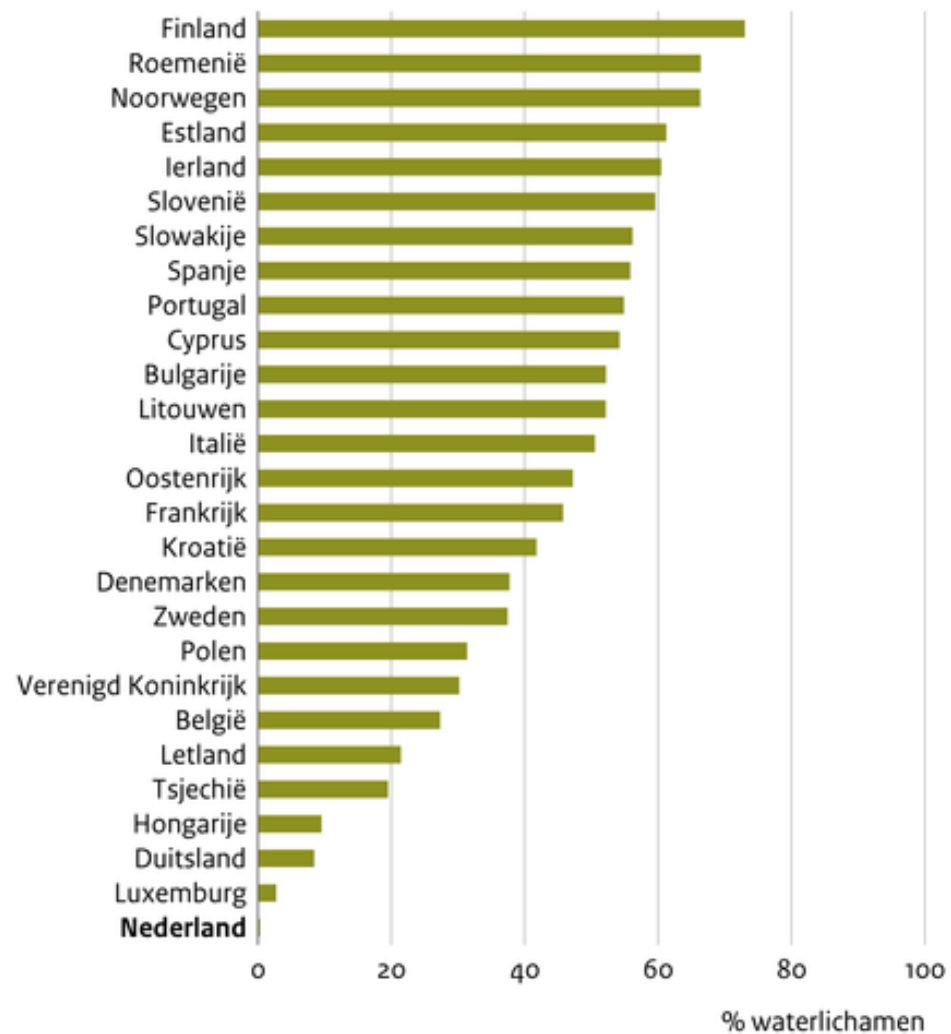

Boerenlandvogels in Nederland

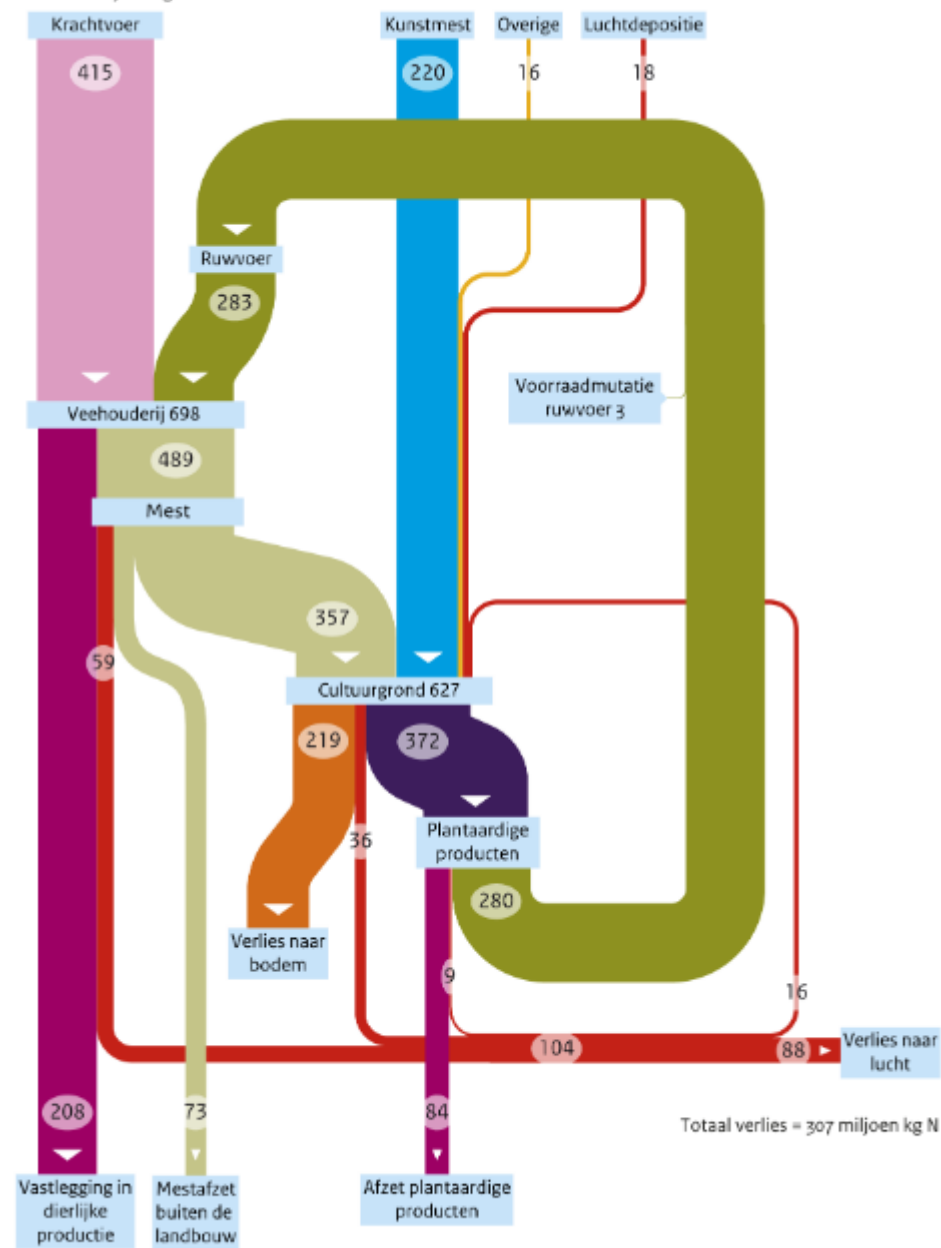
Europese waterkwaliteit met status goed volgens Kaderrichtlijn Water, 2019

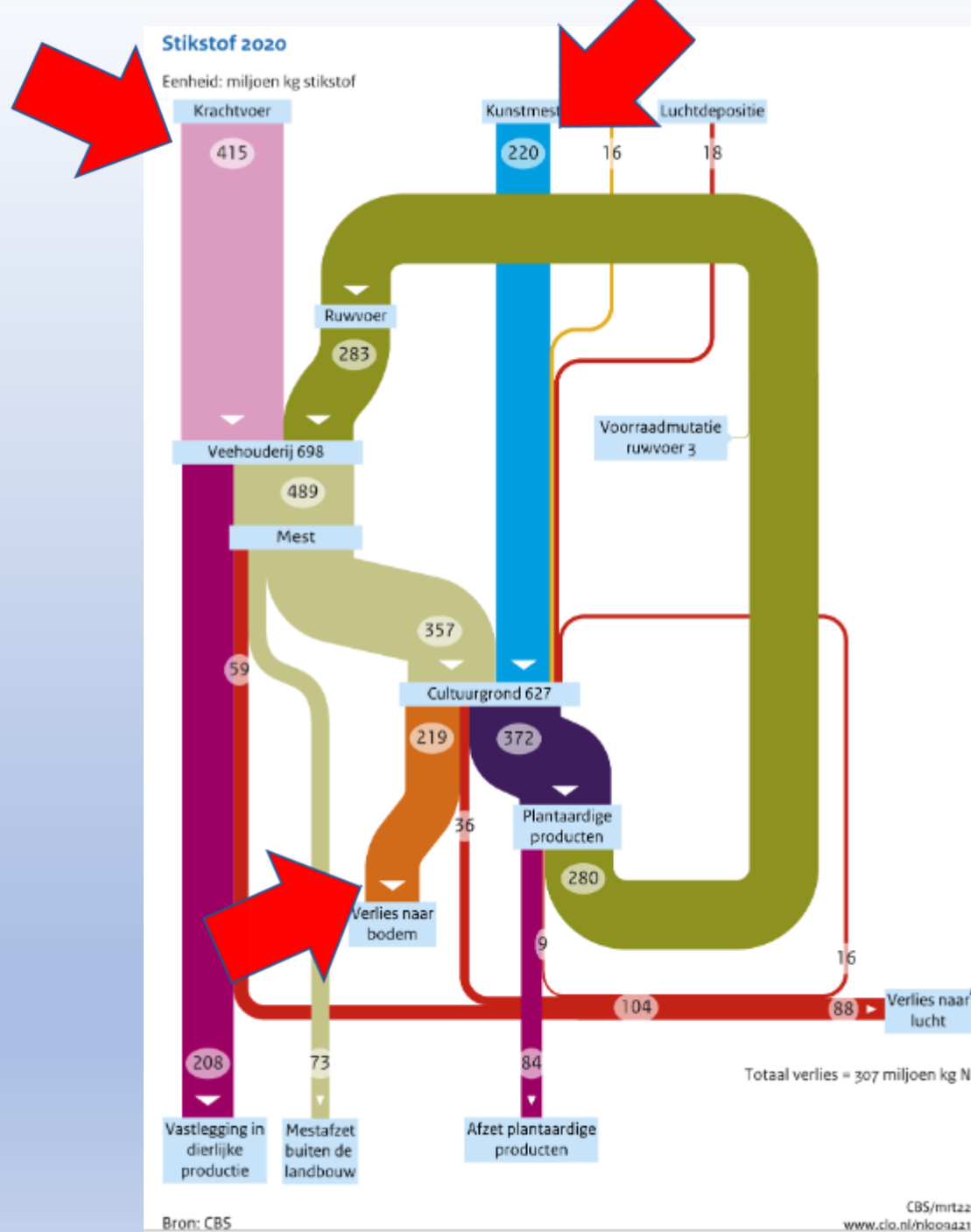

Bron: EEA

Stikstof 2020

Eenheid: miljoen kg stikstof

stikstof

Niet.....
maar poetsen.

Anders: Naar proces en inhoud

Wat kan het voor kwaad?

Waar is het goed voor?

De randjes opzoeken

Plan voor een randweg in Boxmeer ligt weer op tafel

BOXMEER - Een randweg om het centrum van Boxmeer te ontlasten. Dat oude idee moet maar eens worden afgestoft, vinden de diverse politieke partijen van de gemeente Land van Cuijk. Er tekent zich een meerderheid af voor dat plan. CDA (13 zetels), Liberaal LVC (5) en VVD (2) zijn in ieder geval voor.

Herman Wissink 12-04-22, 07:21

Gas geven en
remmen tegelijk kost
veel energie maar
levert weinig op.

Land van Cuijk
schoon en verbonden

biodiversiteit

Het belang van biodiversiteit

- Natuurlijke plaagbestrijding
- Bestuiving van gewassen
- Waterzuivering
- Woongenot
- Eigen bestaansrecht natuur

Biodiversiteit

- Verbinding
- A-biotische factoren

Peelkanaal Landgoed Tongelaar

Hooge Raam

n

Gemaal van Sasse

Graafsche Raam/H...

Escharen.

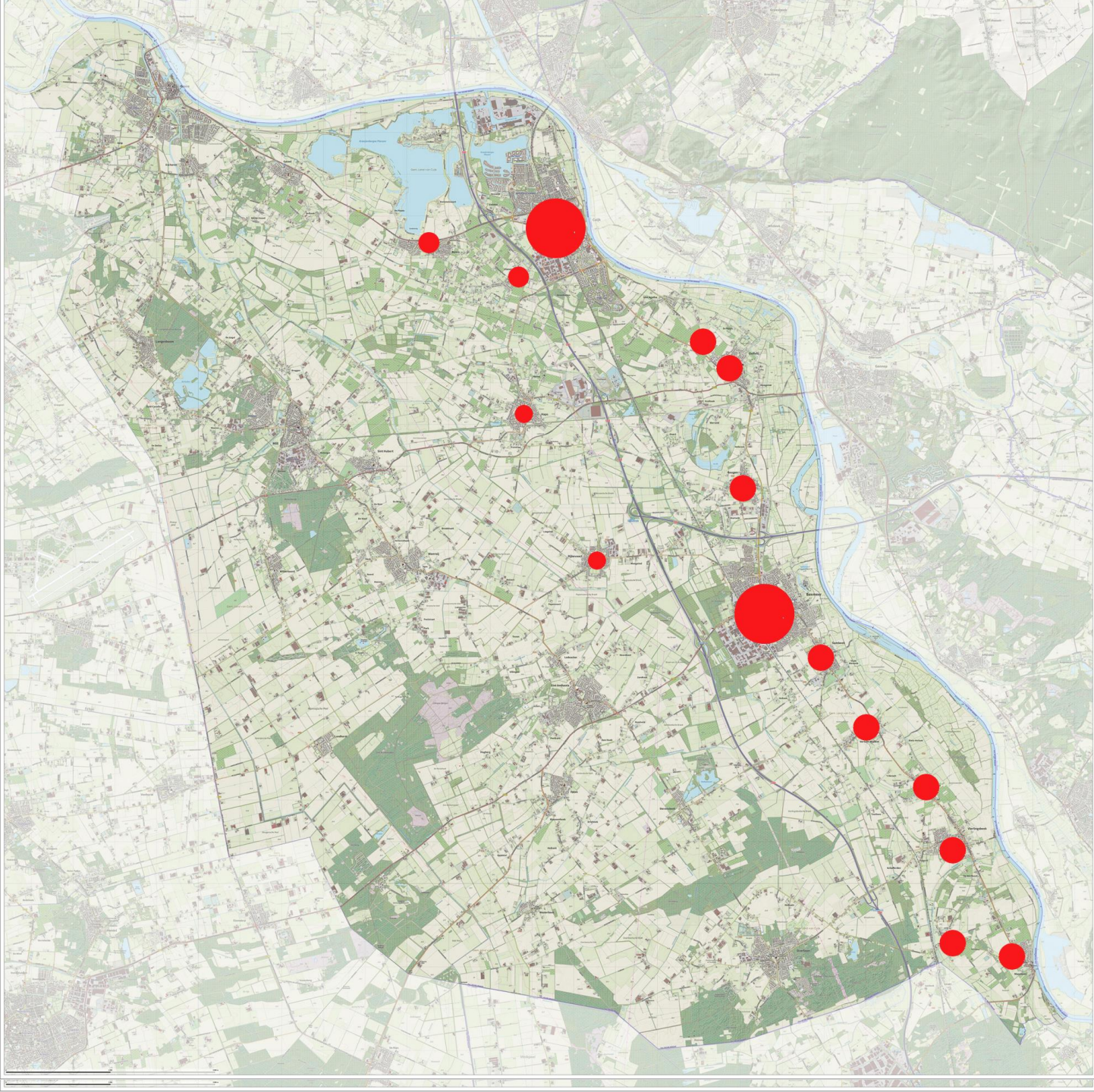
BUITENGEWOON!

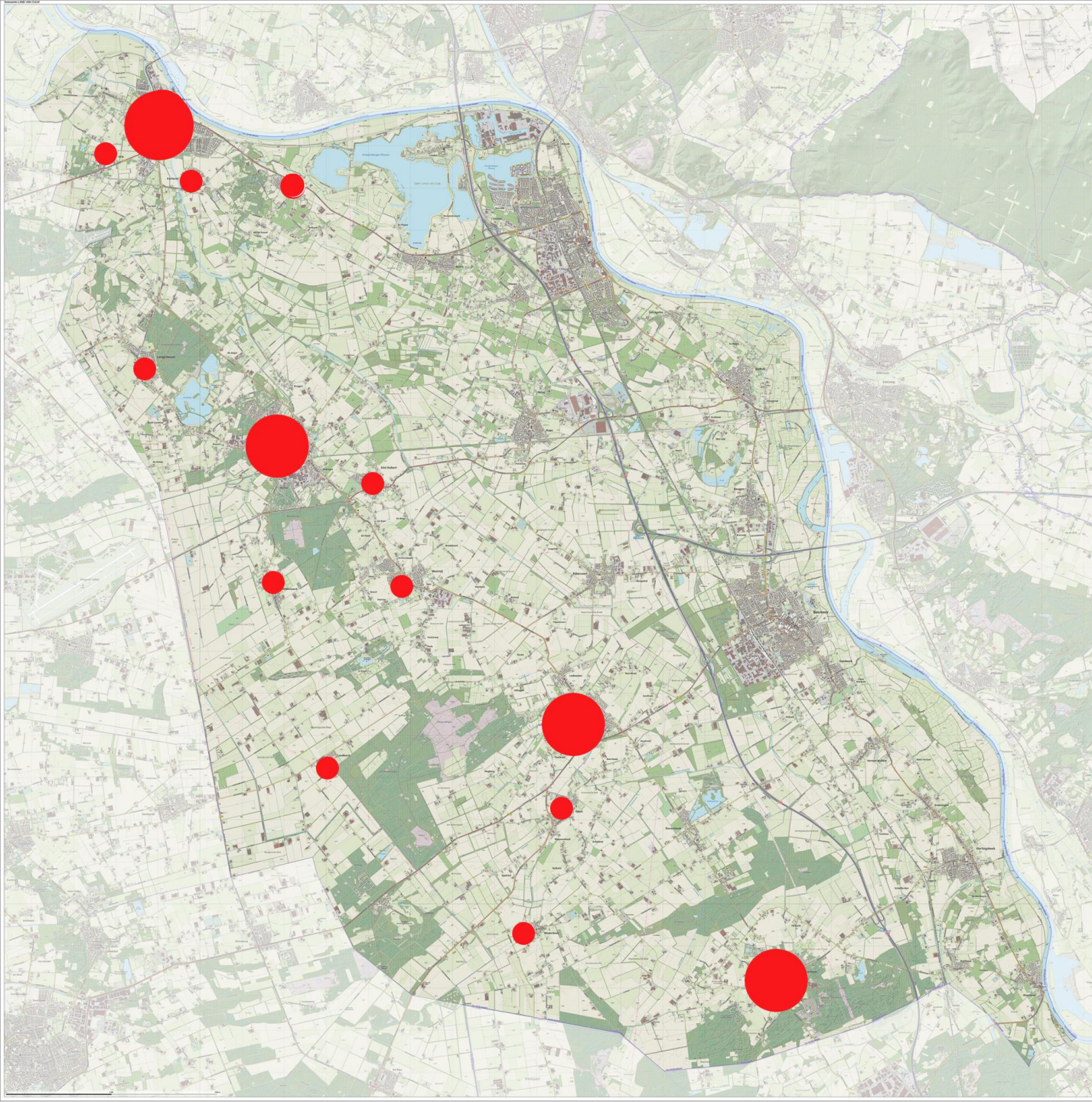
Alhier is bij den landbouwer M. Maassen op het Zandvoortgehucht, in de achter zijn huis loopende beek, door de heeren J. Verberk, J. v. Wiechen en J. Selten, tezamen een reuze zalm gevangen. Na lang vechten wisten zij deze zalm, die een lengte van 1.20 M. had en ruim 20 pond woog, te bemachtigen. Waarschijnlijk is deze afkomstig uit de rivier de Raam.

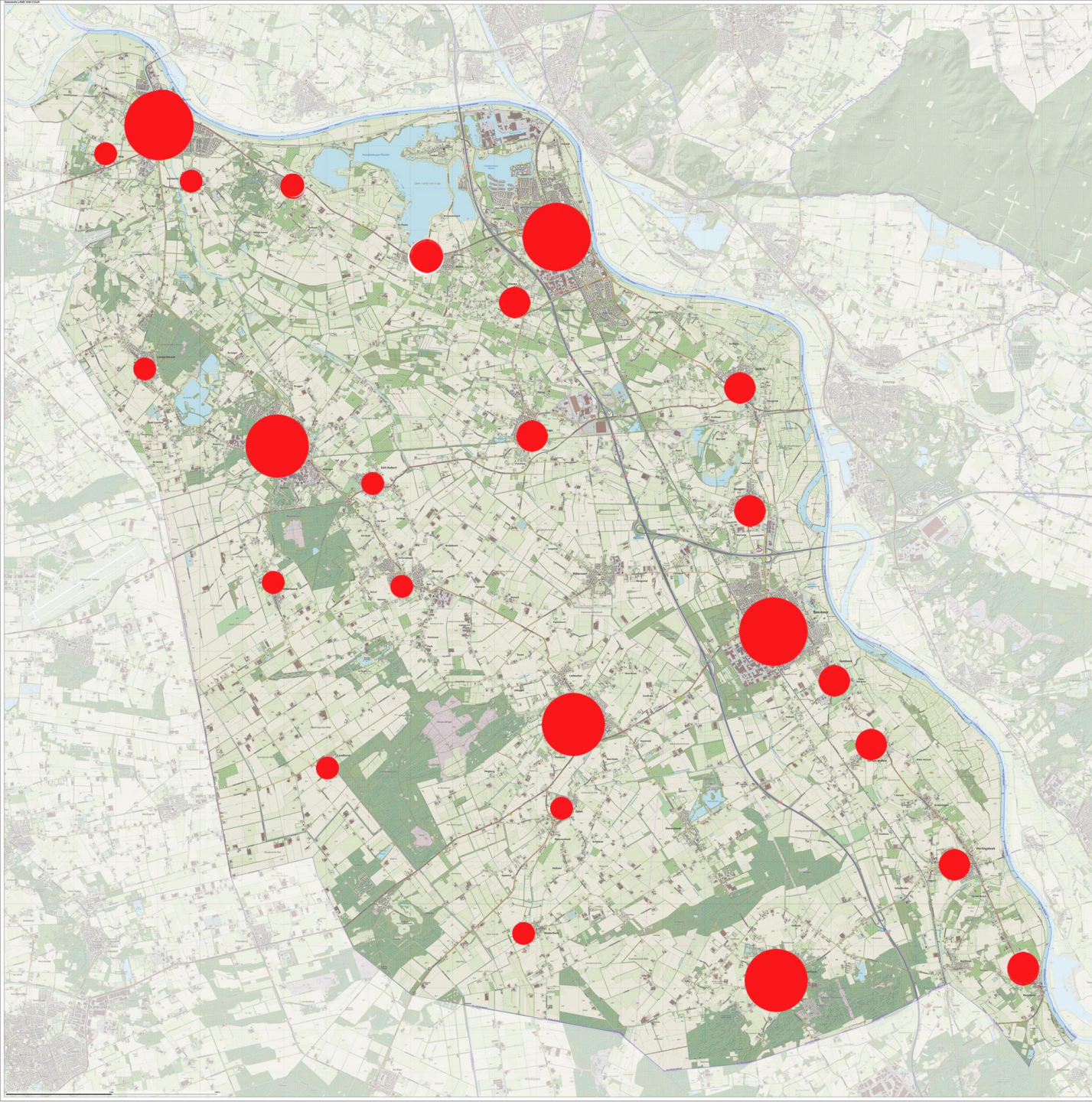
**19^e eeuw:
Dienstmeisjes hadden in hun
arbeidsovereenkomst staan dat de
Vrouw des Huizes hen niet vaker dan
drie keer per week zalm mocht
voorzetten.**

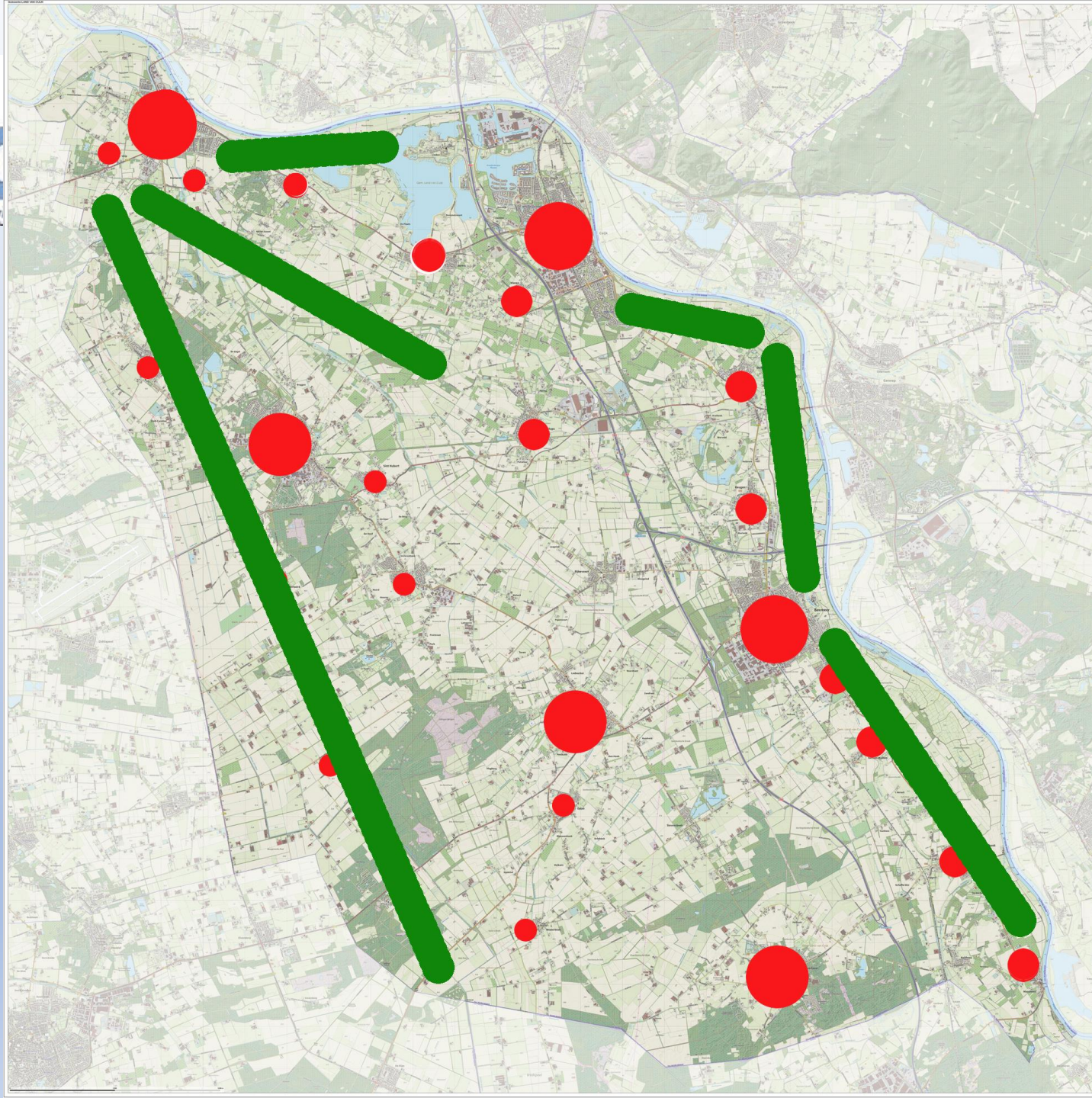

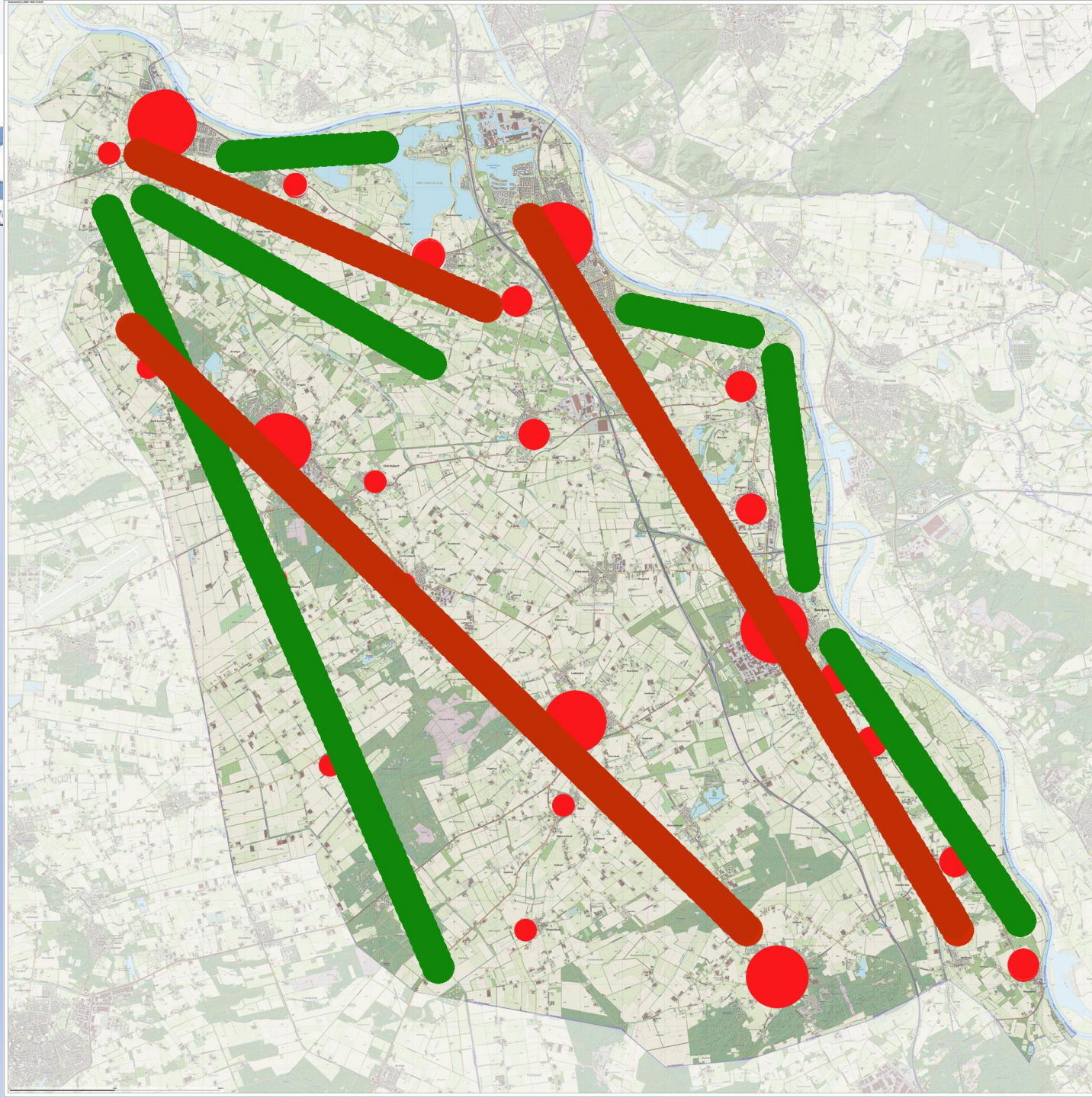

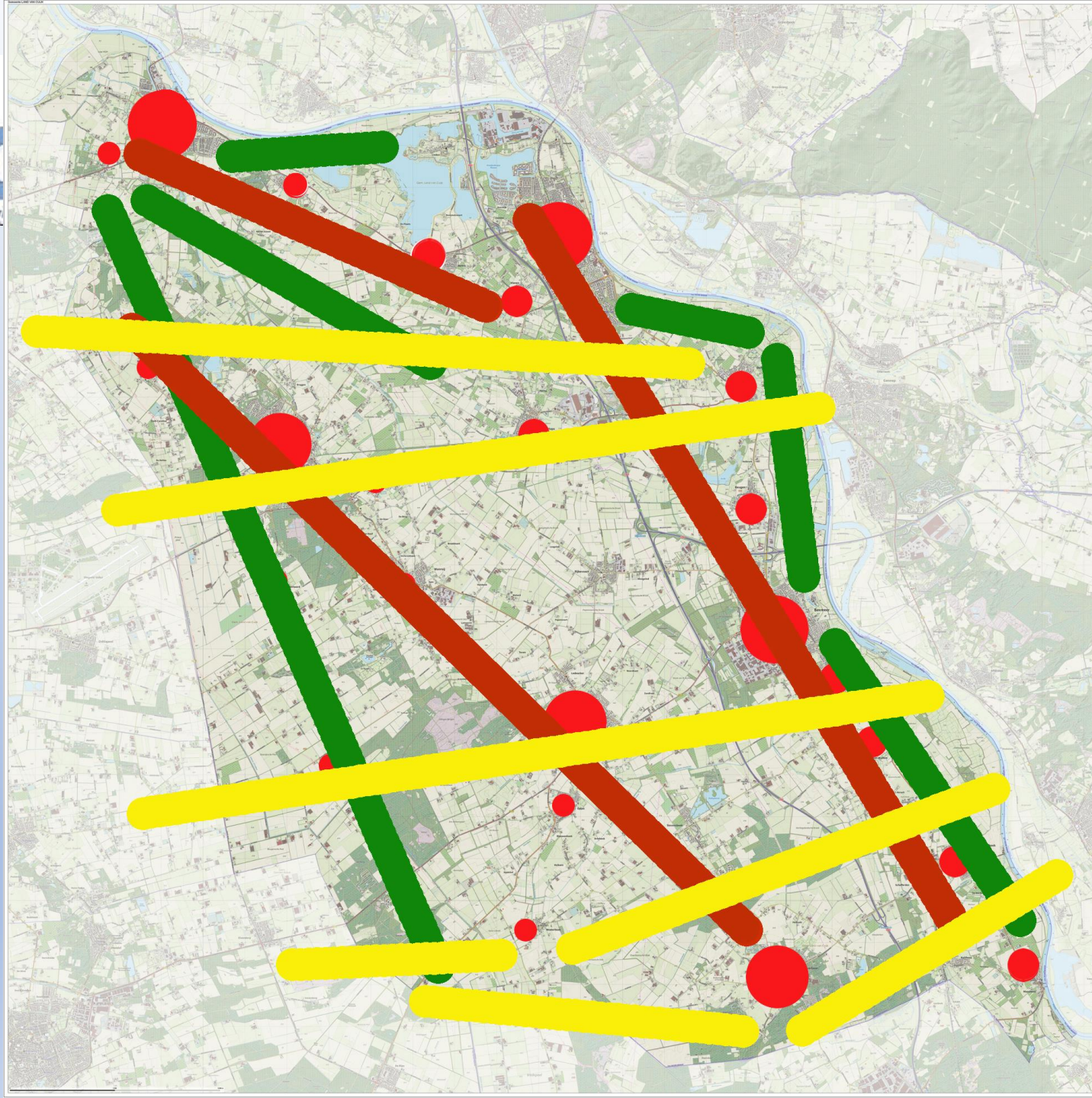

Schone verbindingen:

- Stikstof
- Bestrijdingsmiddelen
- verdroging

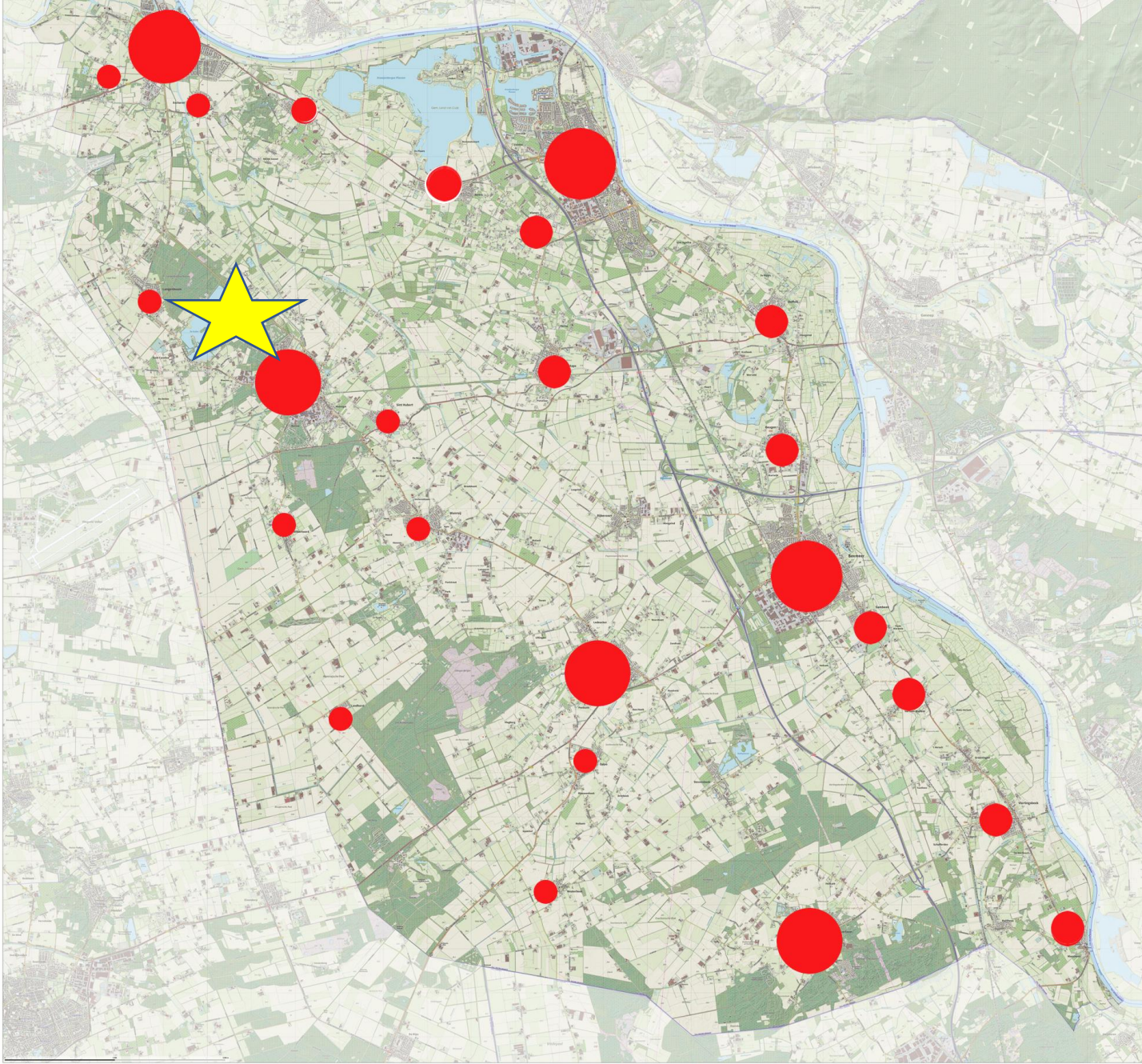
Hoe armer de bodem hoe rijker
de natuur en omgekeerd.

Arme grond -> veel kleine
soorten

Rijke grond -> weinig soorten
veel biomassa

Laaghangend fruit

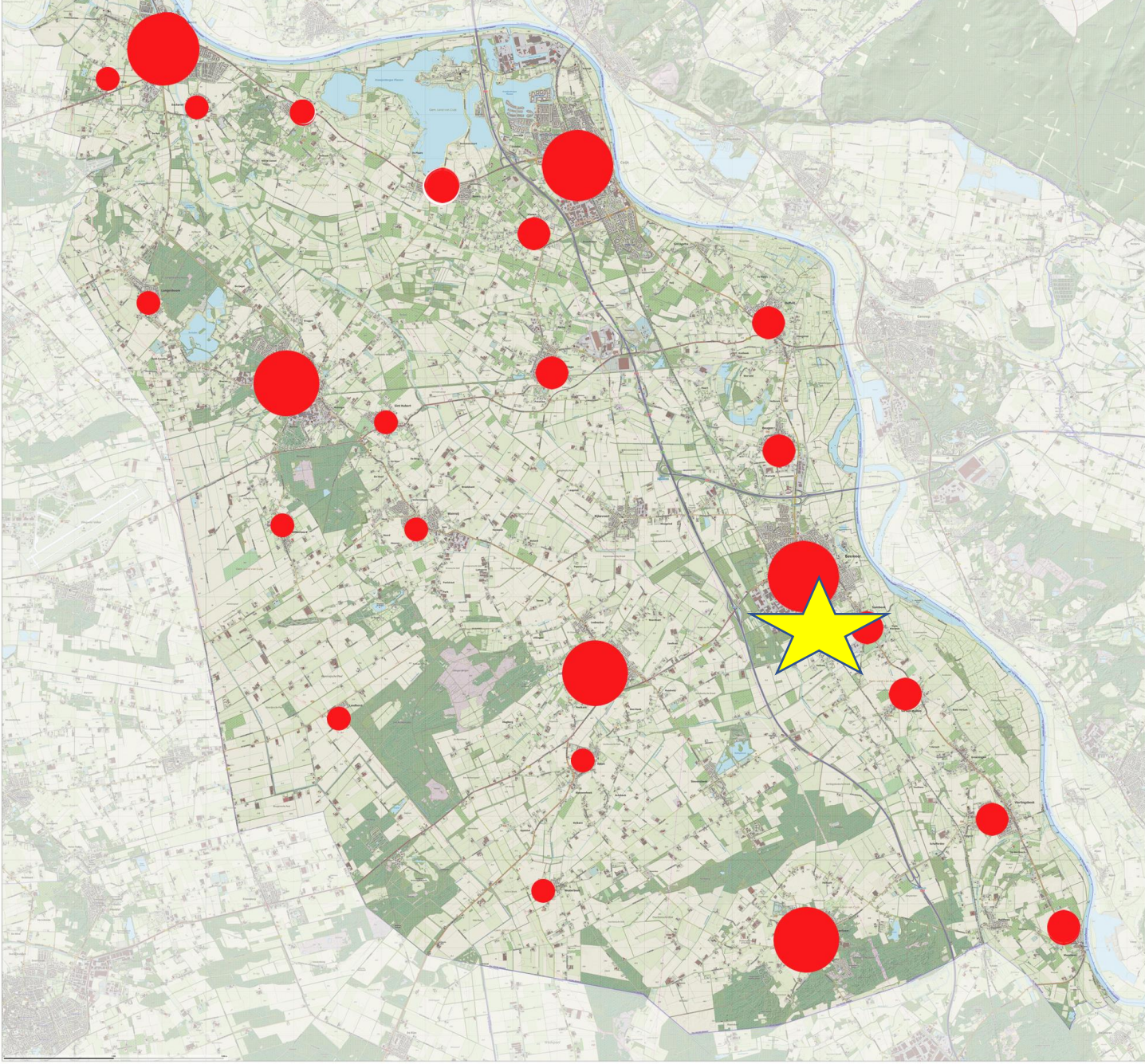

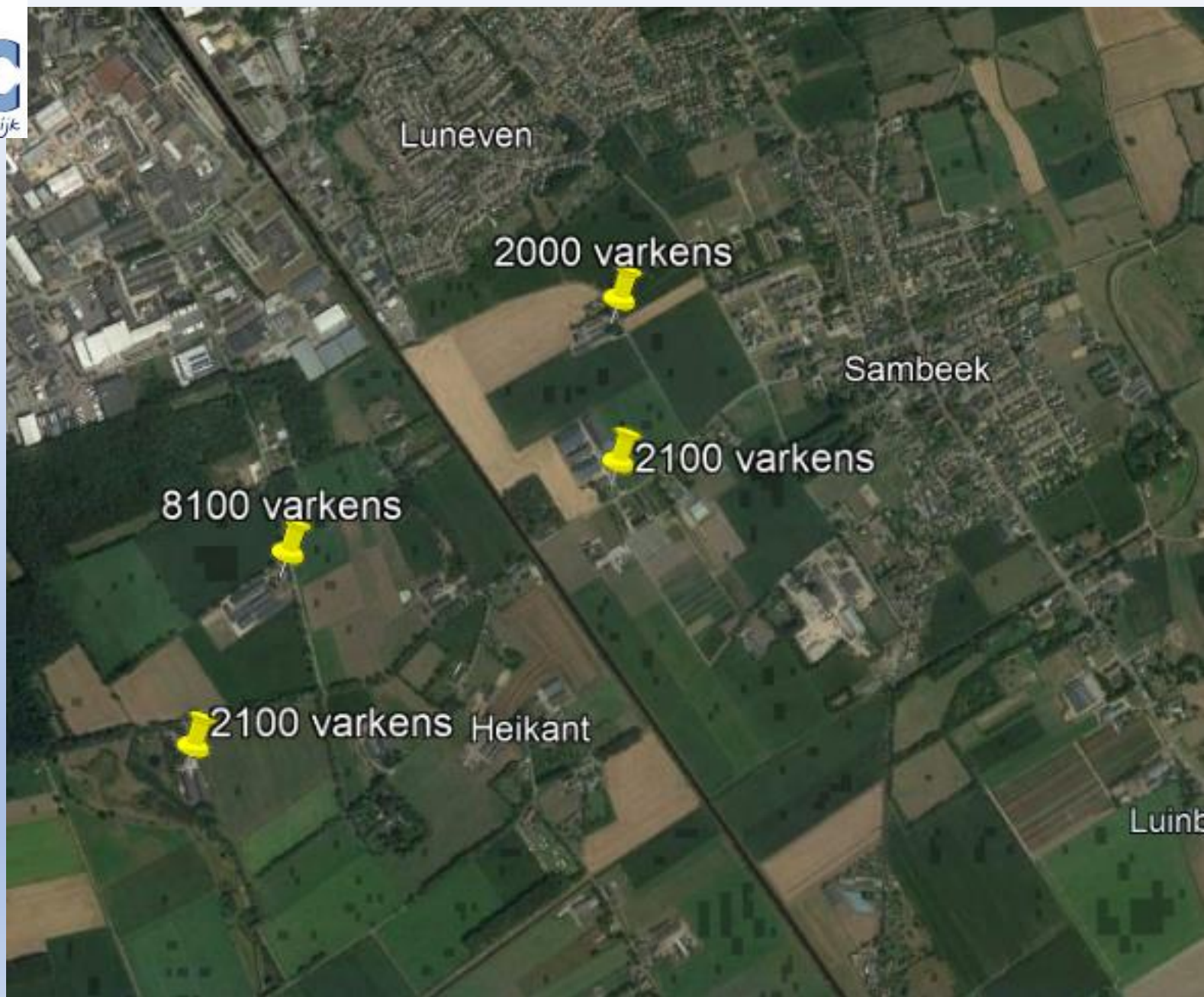

Heihekkenseweg

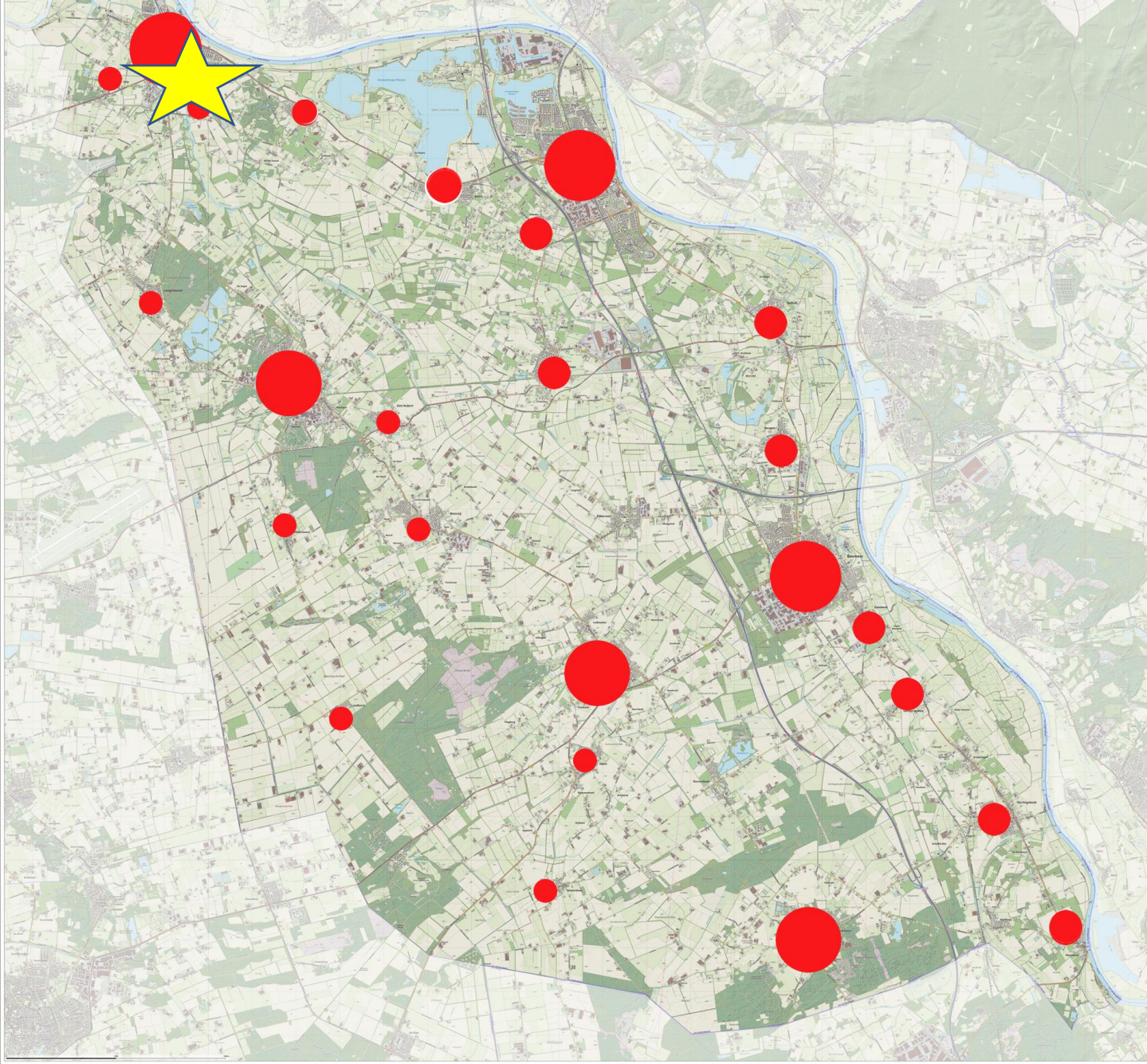

knarrenhof i.p.v. knorrenhof

Visioterrein

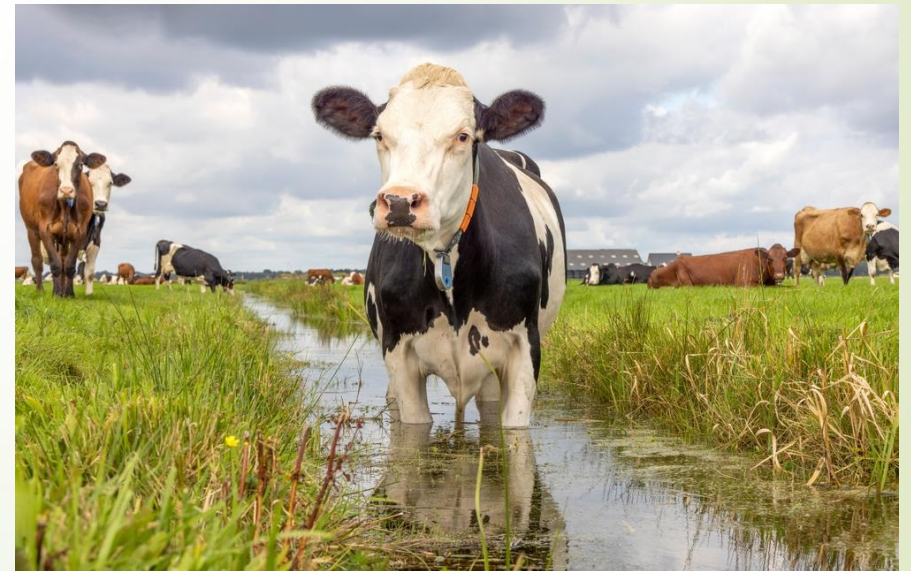

Dank U

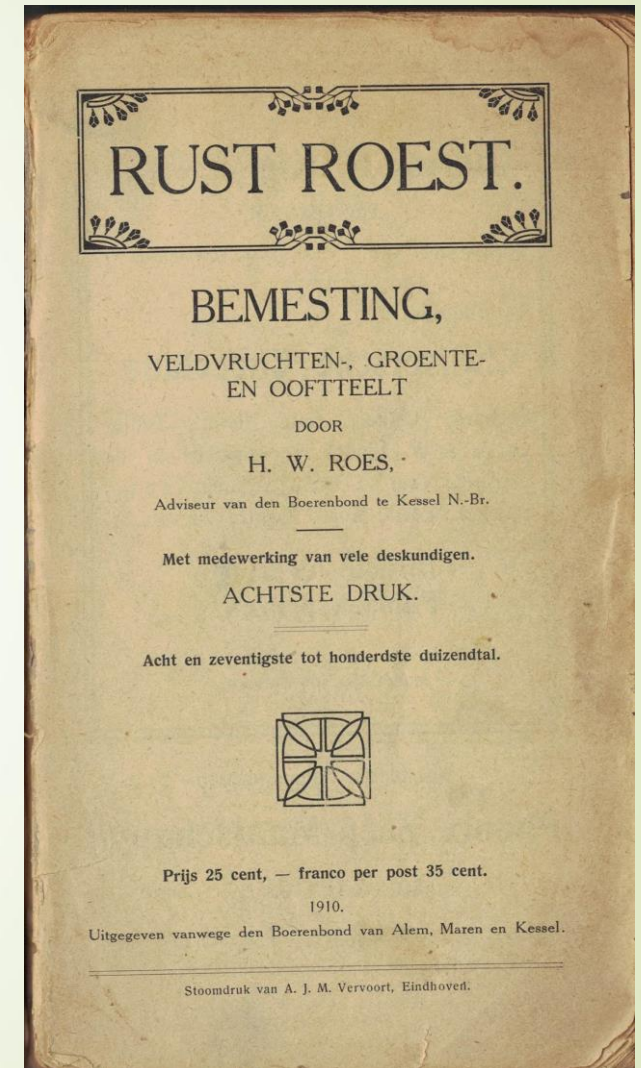
Over ouwe koeien en nieuwe natuur, met perspectief voor de boer

Christ Tielemans

Ouwe koeien, historie

- Begin landbouw "Sapiens", Harari
- Begin 20^e eeuw: kunstmest, verzet boeren
- "Nooit meer honger"
- Stikstofkunstmest, chemische middelen,, monoculturen
- 11,4 mil. Varkens, 95 mil. Kippen, 3,8 mil. runderen
- Nederland 2^e exportland, maar ook 4^e of 5^e importland

We zitten vast aan de natuur

Ontwikkeling ten koste van natuur, milieu en gezondheid

Ramsey Nasr:

Irrationeel, amoreel,
egocentrisch,
onverantwoordelijk en
volstrekt misdadig.

Mens is onderdeel van de
natuur

De mens is natuur

Landbouw, natuur en biodiversiteit

"Nederland heeft een kleuren- en beeldenpracht vol verscheidenheid. Dat zie je aan de bodem, in de landbouwcultuur, bij de boeren en aan de variëteit aan bedrijven" (Maltha, 1946)

Soms ook door “milieuproblemen”
Heidevelden → stuifduinen.

Naar nieuwe natuur

Biodiversiteit centraal!

- Natuur op landbouwbedrijven
- Natuurinclusieve landbouw
- Landbouwinclusieve natuur
- Nieuwe natuur, natuurontwikkeling

kringlooplandbouw

Agro-ecologische landbouw

- Regionale voedselproductie
- Gezonde leefomgeving
- Gezond voedsel
- Samengaan landbouw en natuur: landbouw produceert ook biodiversiteit

Zorgt tevens voor:

- Aantrekkelijk landschap
- Medegebruik recreatie, waterretentie en drinkwater

Kringlooplandbouw WUR Splendid

- Natuurinclusieve kringlooplandbouw
 - Extensieve akkerbouw
 - Extensieve veeteelt
 - Gemengde bedrijven
- Intensieve grondgebonden kringlooplandbouw
 - Precisielandbouw
 - Intensieve gewasteelt met reststromen
 - Intensieve melkveehouderij
 - Intensieve hokdierbedrijven met veevoerproductie
- Agropark
 - Met dierlijke of plantaardige productie

Extensieve veehouderij

Agropark

Ecomodernisme of Robuuste landbouw

Boer uitstervende soort

CBS

1950: 410.000 bedrijven

2021: 52.000 bedrijven

Aanpassen bedrijfsvoering vaak moeilijk:

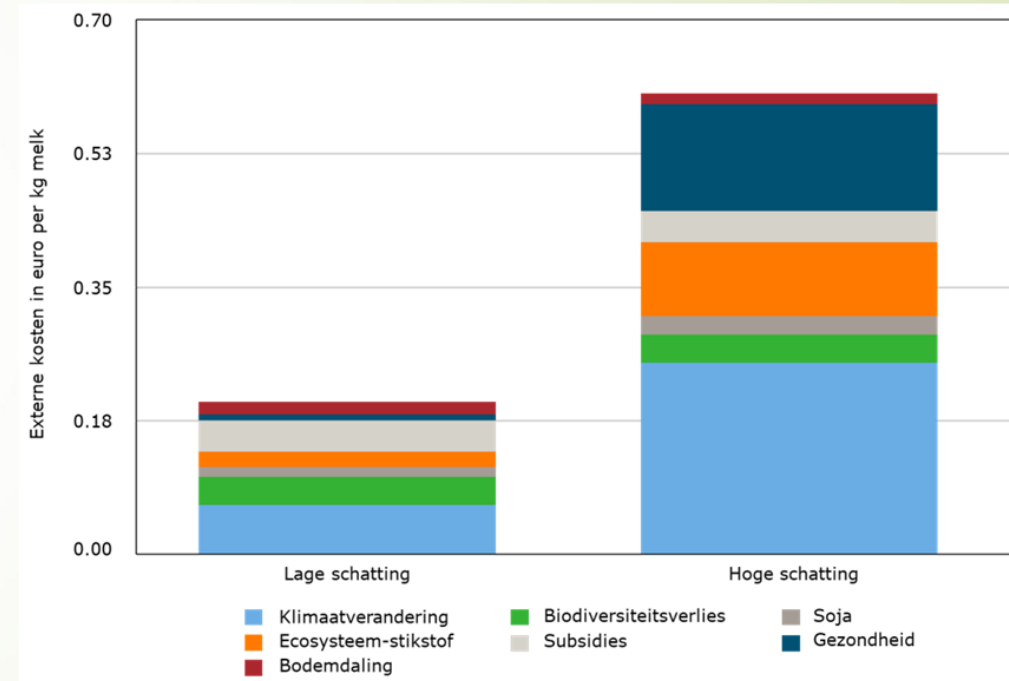
- Investerings
- Productiemethode en daarmee samenhangende keten
- Belangen Banken, winkelketens, toeleveranciers
- Lobby's van belangenorganisaties en politiek van pappen en nathouden

Rol consument

- Streekproducten
- Herenboeren, stadslandbouw
- Divers eten zorgt voor divers landschap
- Meer plantaardig dieet
- Betalen voor duurzaam geproduceerd voedsel

Belangrijk om aan te gaan werken:

- True pricing, wat kost ons voedsel echt

Politiek

- ➡ Stikstofproblematiek
- ➡ Kringlooplandbouw
- ➡ Landbouwtransitiefonds
- ➡ EU- landbouwsubsidies

Het kan wel!

Eerlijk heerlijk varkensvlees
BOER RUUD
Zo uit Oirlo!

- Melkveehouderijbedrijven Schiermonnikoog
 - Biodivers boeren
 - Minder koeien
 - Eigen zuivelcoöperatie
- Boer Ruud, varkenshouderij Oirlo
 - Voer vanuit regionale reststromen (nu al al 95 % van het eiwit)
 - Dierenwelzijn centraal

Geen transitie maar revolutie nodig!

Revolutie komt van Revolvere = teruggaan, terugrollen. terugkeer vanuit een uiterst ongewenste situatie.

Moet snel en gaat niet zonder pijn.

Maar er is perspectief voor de boer met veerkracht.

Dank U

A low-angle photograph of several cosmos flowers with orange and yellow petals against a clear blue sky. The flowers are in various stages of bloom, with some fully open and others as buds. The stems are thin and green, with small leaves visible. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

Van monotoon naar veelzijdig

Reis van de bodem naar de toekomst

Ralf Köhne

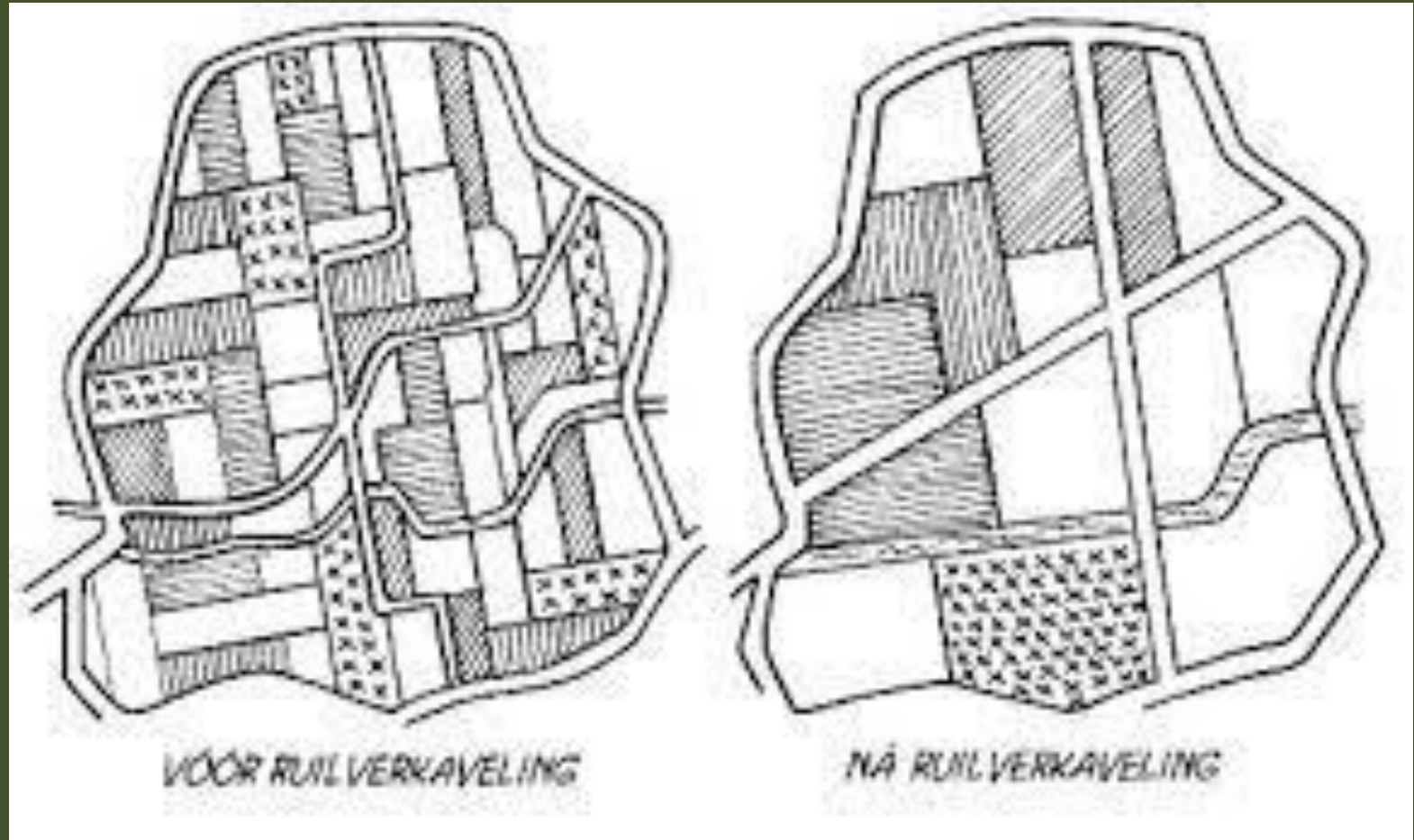
Wat was de situatie in de landbouw na de 2e wereldoorlog?

- Kleinschalige traditionele landbouw (Veeteelt & akkerbouw)
- Nauwelijks mechanisatie
- Eigen zaadproductie
- Organische mest
- Te veel kleine boeren

Stijgende internationale competitie

1. Ruilverkaveling

Stijgende internationale competitie

2. Mechanisatie mogelijk door Marshalplan

Stijgende internationale competitie

3. Introductie van kunstmest

nl.wikipedia.org

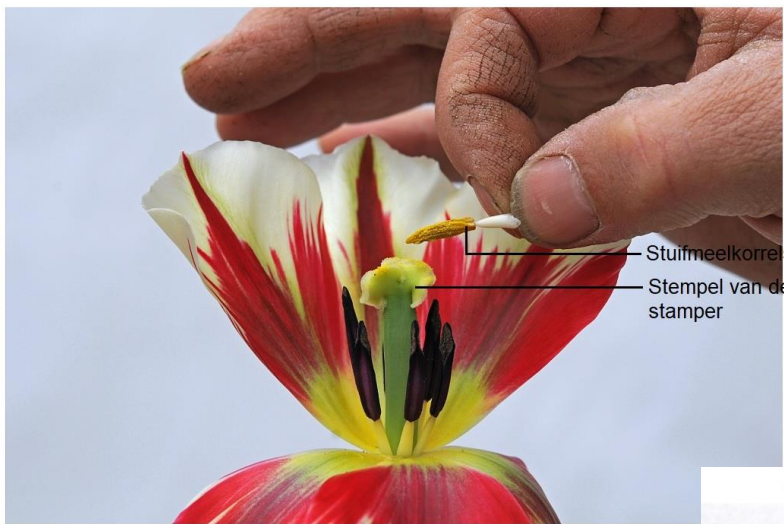
deloonwerker.nl

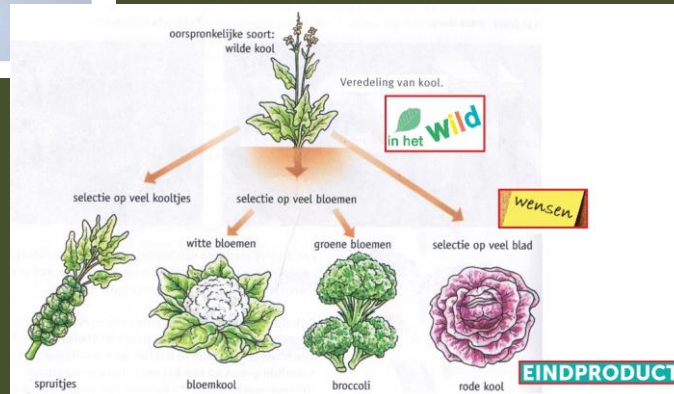
musicaljornaal.nl

Stijgende internationale competitie

4. Veredeling van landbouwgewassen

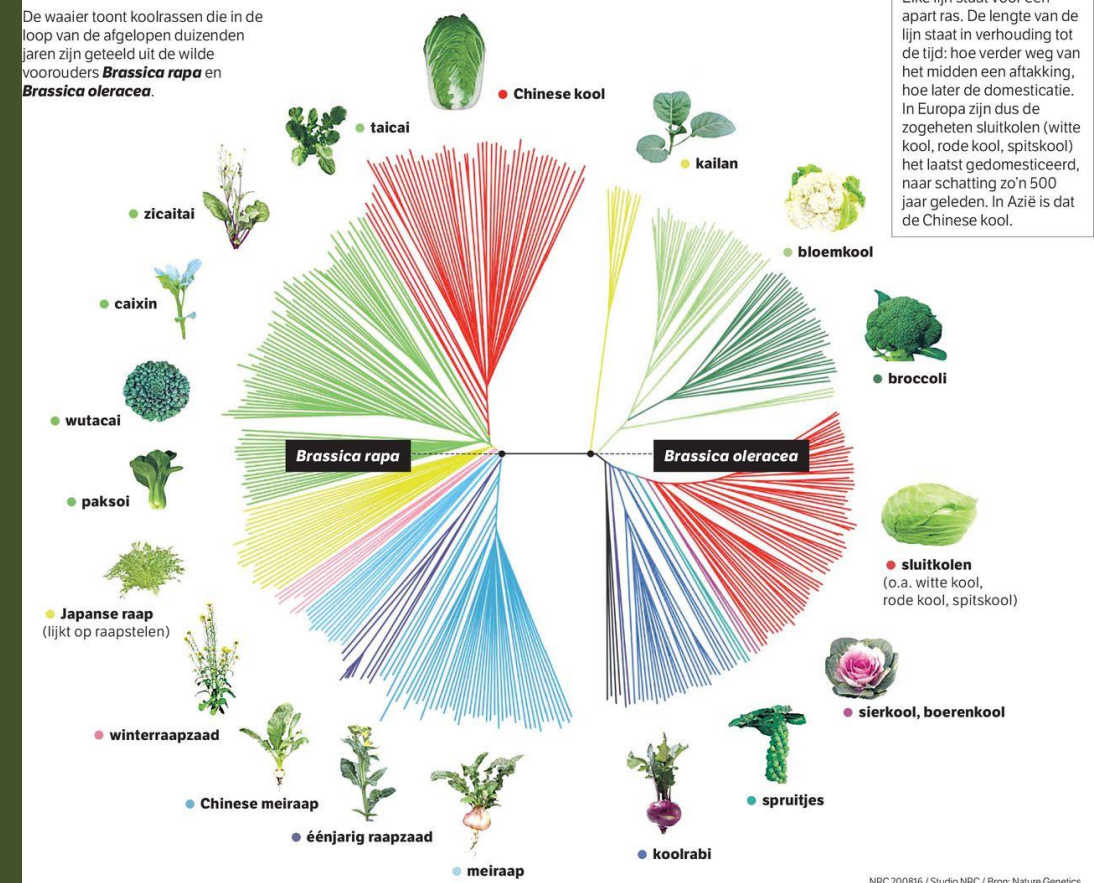
<https://biologielessen.nl>

<https://biologielessen.nl>

Stamboom van de Aziatische en Europese koolsoorten

De waaiertooning toont koolrassen die in de loop van de afgelopen duizenden jaren zijn geteeld uit de wilde voorouders *Brassica rapa* en *Brassica oleracea*.

NRC, Marcel aan de Brugh, 21 augustus 2016.

Stijgende internationale competitie

5. Chemische gewasbescherming

cbs.nl

Wat zijn de gevolgen

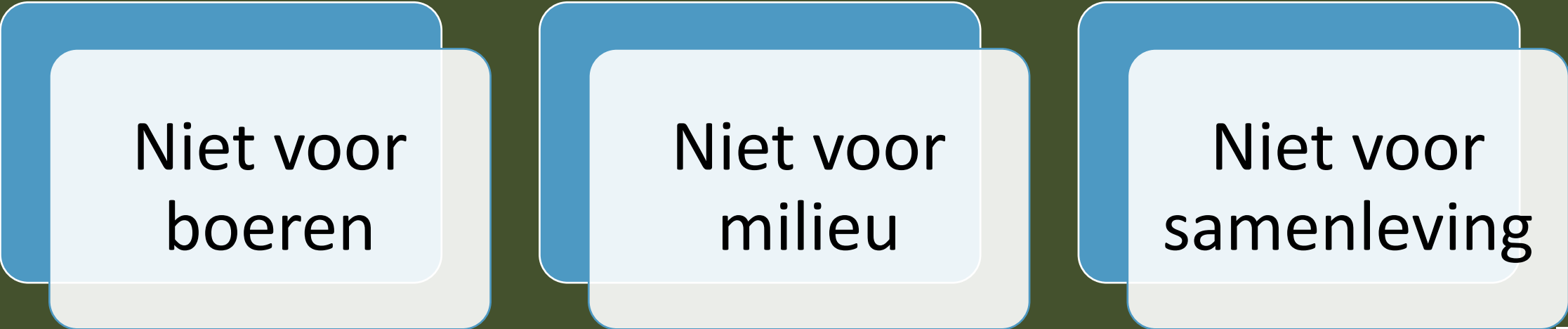
- Degradatie van bodem door intensieve bodembewerking (bodemstructuur)
- Sterk verminderd bodemleven
- Teruglopen van organische stof in bodem
- Monocultuur op grote schaal.
- Weinig biodiversiteit boven en onder de grond.
- Minimale vruchtwisseling
- Overbemesting van de bodem
- Poging tot totale controle van natuur.

Was er dan wel winststijging bij de boer?

- Opbrengststijging betekent niet dat het inkomen stijgt!
- Winst ligt vaak bij supermarkten!
- Prijzen dalen al decennia.

Systeem is niet duurzaam

Niet voor
boeren

Niet voor
milieu

Niet voor
samenleving

Wat zijn mogelijke alternatieven?

REGENERATIEVE
LANDBOUW

5 PILAREN

Regeneratieve Landbouw

Kijkt ernaar hoe de natuur dingen doet

- Nauwelijks verstoring van bodem
- Bodem bijna altijd bedekt met planten
- Waterkringloop, nutriëntenkringloop
- Permanente koolstofopslag in bodem
- Miljoenen jaren in ontwikkeling

Vijf pilaren van regeneratieve landbouw

1. Minimalisering van grondbewerking, gebruik van kleine machines.
2. Continue begroeiing van bodem
3. Biodiversiteit
4. Gebruik van groenbemesters
5. Integratie van veeteelt

- Minimalisering van grondbewerking

Direct zaaien of planten

No-Till Pumpkin Planter

Voordelen van mulch

Soil Temperatures

3 Year No-till vs. Conventional Till

Continue begroeiing

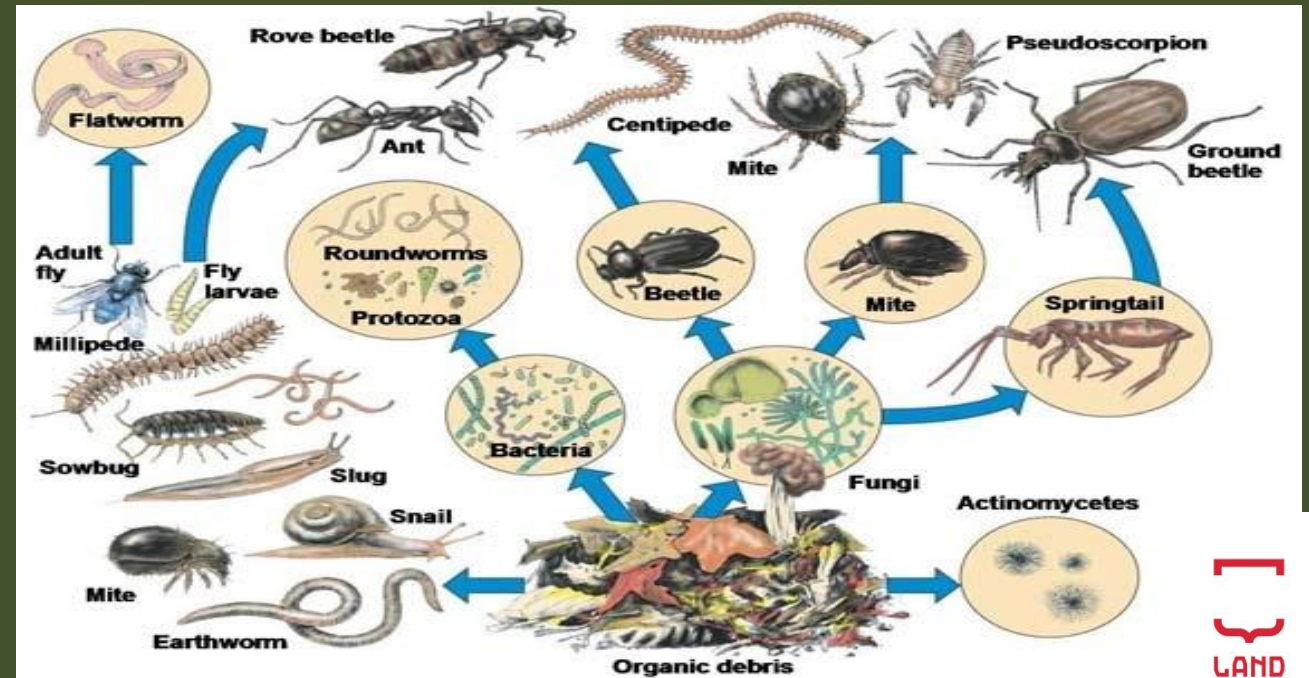
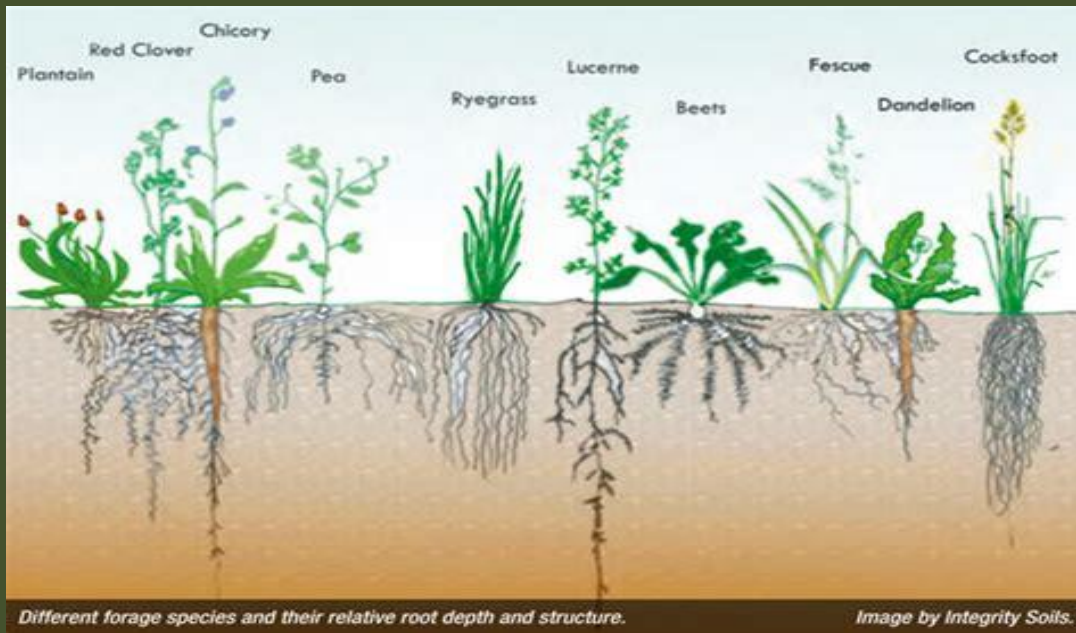
- M.b.v. Mulching
- Voorvrucht
- Onderzaai
- groenbemester

Source: Ray Archuleta, NRCS 2007

Biodiversiteit

- Boven & ondergronds

Hoe dan ?

Vruchtwisseling

Korte begrazing

IPM

Planten voor bestuivers.

Ecologische niches

Gebruik van organische meststoffen

Vlinderbloemige planten in mengsel

Agroforestry

Groenbemesters

Integratie van veeteelt

Groenbemesters

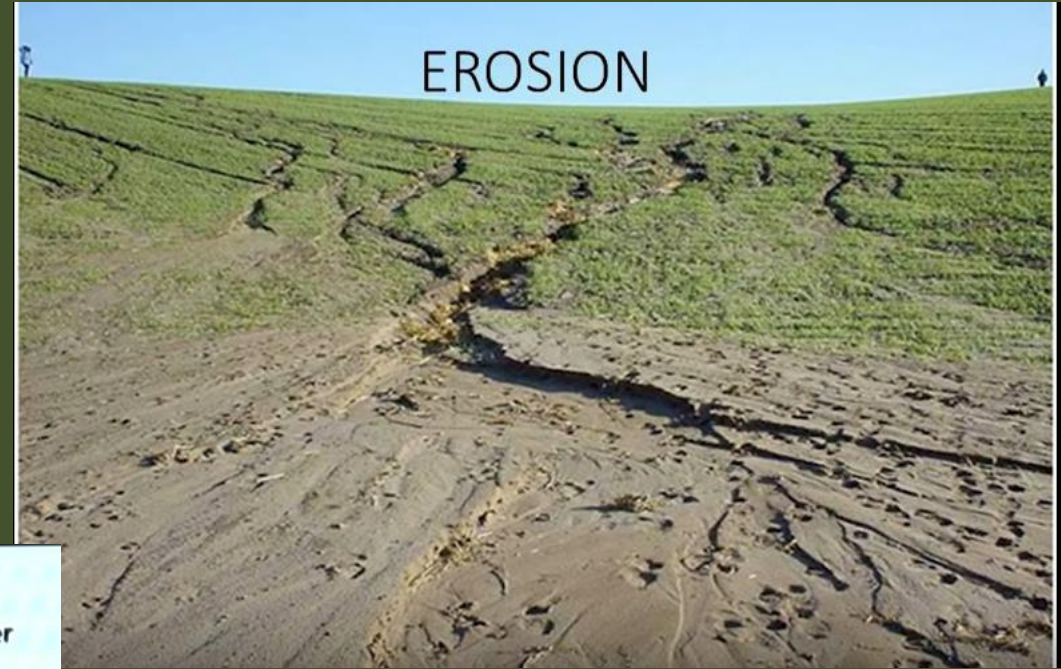

Voordelen van groenbemesters

Symptom: Poor Infiltration

EROSION

Cover Crop

No Cover Crop

Spring Weed Pressure

Geïntegreerde veeteelt

SMALL PADDOCKS: HIGH STOCK DENSITY

Rotation

Vragen?

